

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Kodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Devarim

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

שׁוֹפֵר

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8969

שֹׁחַד כִּי הִשְׁחָד יַעֲוֹר עֵינֵי חֲכָמִים
וַיִּסְלַף דְּבָרֵי צְדִיקִים: (כ) צְדִק
צְדִק תִּרְדֹּף לְמַעַן תַּחֲיֶיהָ וַיִּרְשֶׁתָּ
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ: (כא) לֹא
תִטַּע לָךְ אֲשֶׁרָה כָּל־עֵץ אֲצִיל

מזבח

אונד קיינע בעשטעכונג אַנַּע
נעהמען, דען דיא בעשטע-
כונג מאַכט ווייזע לייטע
בלינד, אונד פֿערקעהרט דיא
וואַרטע דער גערעכטען.
(כ) גערעכטיגקייט, גערעכט-
טיגקייט זאָללסט דוא נאַכט-
טראַכטען, זאָ ווירד עם דיר
וואַהלגעהען, אונד דוא ווירסט
דאָ לאַנד בעהאַלטען, דאָ
דער עוויגע דיין גאַטט דיר
גיבט. (כא) דוא זאָללסט בייא דעם אַלטאַרע דעם עוויגען דייעם גאַטטעם, דען דוא ער-
ריכט

תרגום אונקלוס

שֹׁחַדָא מְעוֹר עֵינֵי חֲכִימִין וּמְקַלְקֵל פְּתָנִימִין
תְּרִיצִין: (כ) קוֹשְׁטָא קוֹשְׁטָא הוּי רְדִיף
בְּדִיל דְּתִיחֵי וְתִירַת יַת אַרְעָא דִּי יִי אֱלֹהֶיךָ
יְהִיב לָךְ: (כא) לֹא תַצֻּב לָךְ אֲשֶׁרַת כָּל
אילן

ר ש י

כי השחד יעור. משקבל שחד ממנו א"א של
יטה את לבו אללו להפוך בזכותו: דברי
לדיקים. דברים המלודקים משפטי אמת:
(כ) לדק לדק תרדוף. הלך אחר ב"ד יפה:
למען תחיה וירשת. כדי הוא מנוי הדיינין
הכשרים להחיות את ישראל ולהושיבן על
אדמתן: (כא) לא תטע לך אשרה. לחייבו
עליה משעת נטיעתה ואפילו לא עבדה
עובר בלא תעשה על נטיעתה. ולא תטע לך כל עץ אלל מזבח ה' אלהיך. אזהרה
לנוטע

ב א ו ר

ויסלף, מעקל ומעוות: צדיקים, בעלי דינין שהלדק אתם: (כ) למען תחיה וירשת, כדאי
הוא מנוי הדיינין הכשרין להחיות את ישראל ולהושיבן על אדמתן (סנהדרין ל"ג): (כא) אשרה,
כל אילן הנוטע על פתחי בית אלהים יקרא אשרה: כל עץ, בין אילן מאכל בין אילן סרק,
ועובר בלאו אפילו נטעה לשמים, כדי להרחיק כל הדומה לע"ז ממחשבת הבאים אל המקום
הנבחר

ה מ ע מ ר

האומה; והנה עד עתה דבר משה מן המלות שבין אדם למקום ואך אגב גררז לזה במועדי
ה' לשמח אתם לוי וגר, ושמיטת כספים בשנה השביעית שגם היא שנת לה', ומלות ההענקה,
ומכאן עד פסוק כי תבא יזכיר לרוב אך מלות שבין אדם לחבירו ומעשים היוצאים מן הכלל נבאר
במקום צ"ה, ורק דברים שהם מעניני רחוק ע"ז יתערב בתוכם, כי יען הכרת ה' הנכבד
ועזיבת עבודת זולתו הוא תכלית התורה לכן אליו ישוב תמיד. (יט) דברי צדיקים, לדעת רש"י
ות"א הכוונה דברים לדיקים ויתורגם (גערעכטע וואַרטע). (כ) למען תחיה וירשת, כמו שכתב
הראש"ע שתעמוד לך זו הירושה, כי כל דברי משנה תורה הם לעזיד כאשר כבר נחלו את
הארץ, או נאמר כי טעם הו"ו של וירשתם הוא כמו אם. (כא) ולא תטע, ידוע הוא כי
זימים הקדמונים היה מקום המשפט כבר נרחב נגד קהל עם, והיו גם אילנות אשר בדליותיהם
התאספו ראשי עם, וכן מסורש בדבורה והיא יושבת תחת תמר דבורה (שופטים ד' ה'), ואם
מלינו שהדיינים המה בצער העיר, אין הכוונה בצער ממש, אך לפני השער מקום כל הבאים
ויוצאים יעברו עם, ולזה הזהיר פה שלא יטע אשרה וכל עץ אלל מקדש ה' להתאסף עם הדיינין,
כי כבר בא הקבלה שהלאו זה כולל הנוטע אילן בהר הבית, וגם אמרו ז"ל שיהר הבית עלמו ה'

תרגום אשכנזי

ש פ ט י ם ט ז י ז

מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה לָּךְ: (כג) וְלֹא תִקֵּים
לָךְ מִצִּבָּה אֲשֶׁר שָׁנָא יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ: ם י ז (א) לֹא
תִזְבַּח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ שׂוֹר וְשֵׂה
אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מִוּם כָּל דָּבָר
רַע כִּי תֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

ריכטען ווירסט, קיינען האין, איברהויפט קיינן בוים פלאנען צען. (כג) דוא זאלסט דיר אויך קיינע שטאנדוויילע ער-ריכטען, דיא דעם עוויגען דיי-נעם גאטטע פֿערהאסט איזט.

יז (א) דוא זאלסט דעם עוויגען דיינעם גאטטע צו עהרען, קיינען אָכסען אָדער לאַם שלאַכטען, דאָז איינען לייבעס־פֿעהלער, אירגענד עט-

וואס בעזעם אן זיך האט; דען דיעזעס איזט דעם עוויגען דיינעם גאטטע איין גרויל ווען

תרגום אונקלוס

ר ש י

אילן בסמר מדבחה דיי אלהיך די תעביד
לך: (כג) ולא תקים לך קמא די רחק יי
אלהיך:

לנוטע אילן ולבונה בית בהר הבית: (כג) ולא תקים לך מצבה. מצבת אבן אחת להקריב עליה אפילו לשמים: אשר שאל. מצבת אבנים ומצבת אדמה לזה לעשות זאת זו שאל כי חק היתה לבנעניים ואע"פ שהיה זה הובה לו בימי האבות עבשו שאלה מאחר שעשוהו אלו חק לע"א:

טז (א) לא תבוס קדם יי אלהיך תור ואומר
די יהי ביה מוקא כל מדעם ביש
ארי מרחק קדם יי אלהיך הוא: (ב) ארי

ין (א) לא תזבח כל דבר רע. אזכרה למסגל בקדשים על ידי דבור רע.

ישחכח

ועוד

ב א ו ר

הנבחר לעבודת האל: (כג) ולא תקים לך מצבה, לעבודה זרה, והעד אשר שאל, רק מצבה שלא לשם עבודה זרה איננה אסורה והעד הנאמן בפרשת וישלח יעקב, שנאמר ויבט יעקב מצבה וגו' מצבת אבן (בראשית ל"ה י"ג), (הראש"ע). ורש"י כתב אשר שאל, מצבת אבנים ומצבת אדמה לזה לעשות זאת זו (מצבת אבן אחת) שאל כי חק היתה לבנעניים, ואף על פי שהיתה אהובה לו בימי האבות עבשו שאלה מאחר שעשוהו אלו חק לע"א, וכך כתב הרמב"ם ז"ל שהיה לנו מעשות מצבה יתחברו אליה ויבכדוהו אפילו הושמה לעבודת האל ית', כי כן היו עושין הבונים מצבה ומשימין עליה ע"א (מצבה י"א). ויתורן בזה מה שהקשה הרמב"ן ז"ל, מדוע לא נאסר המזבח, והלא אף במזבחות החזיקו הבנעניים? שאין הדברים דומין זה לזה, לפי שבמזבח אשר עליו היו מקריבים ומקטירים, אין המעשה מתועב, כי אם הכוונה לשם ע"א, ואם יכוון לשמים, יהיה גם המעשה נראה, אבל על המצבה הקימו דיוקנא עזמה של ע"א, כי זהו לבד תכלית בנין המצבה שלהם, ואם כן המעשה בעלמו שאל ונתעב:

ין (א) כל דבר רע, פירוש מוס. (הראש"ע): כי תועבת, דבר מתועב הוא להקריב לפני השם

ה מ ע מ ר

מושב לב"ד של כ"ג, והנה טעם האסור בנושעת ען סמוך למקדש הוא מנהג ע"ז, ולכן הזכיר גם ולא תקים לך מצבה שנאסרה גם לעבודת ה' ולא כדעת הראש"ע שהכוונה אך לע"ז מפני שהיתה חק לבנעניים.

ין (א) לא תזבח, אזרי שונה על איכות המזבח שלא יהי' אבן אחת (מצבה) ואמר עליו אשר שאל